

РЕКОНСТРУКЦИЈА И ЕКСТЕНЗИЈА: ОШ „СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ“, БЕОГРАД

Аутори: а2архитектура: Дијана Аџемовић Анђелковић и Владимир Анђелковић, са сарадницима

UDK BROJ:
727.3.025(497.11)“2007/2010”
DOI BROJ: 10.5937/a-u0-21840
ID BROJ: 277407244

RECONSTRUCTION AND EXTENSION: „SVETOZAR MARKOVIĆ“ PRIMARY SCHOOL, BELGRADE

Authors: a2arhitektura: Dijana Adžemović Anđelković and Vladimir Anđelković, with associates

Рад примљен: мај 2019., рад прихваћен: јун 2019.

Дијана Аџемовић Анђелковић*

АПСТРАКТ

Рад приказује реконструкцију и екстензију постојећег објекта ОШ „Светозар Марковић“ у Београду, ауторског тима „а2архитектура“, Дијане Аџемовић-Анђелковић и Владимира Анђелковића са сарадницима. Пројекат је започет 2007. год. реконструкцијом и адаптацијом школске ложионице у вишенаменску свечану салу, за коју је ауторски тим. 2010. год. добио награду у категорији ентеријер, 32. Салона архитектуре у Београду, након чега су уследиле реконструкција и екстензија постојећег објекта школе у оквиру *Програма модернизација школа*, у циљу побољшања услова рада, односно проширења постојећих капацитета, током 2014. године. Архитектонско-урабинистички концепт доградње карактерише пажљиво суперпозирање функције и форме постојећег објекта и новопројектованог дела, а да се при томе сачува његов идентитет и оствари нова архитектонска вредност. Посебна пажња аутора била је усмерена ка усклађивању новопројектованог волумена са постојећим естетско - конструктивним карактеристикама објекта у циљу постизања јединства функције и форме, при чему се водило рачуна да новопројектовани део објекта јасно указује на савремени архитектонски израз.

Кључне речи: реконструкција, доградња, основна школа, модернизација

ABSTRACT

The paper shows the reconstruction and extension of the existing building of the „Svetozar Marković“ Elementary School in Belgrade, designed by the „a2arhitektura“ team of authors Dijana Adžemović-Anđelković and Vladimir Anđelković with their collaborators. The project began in 2007 with the reconstruction and adaptation of the school boiler room into a multi-purpose hall, for which the team of authors won the award in the category Interior at the 32nd Salon of Architecture in Belgrade in 2010, after which the reconstruction and extension of the existing school building followed within the *Program of modernisation of schools* with the aim to improve the work conditions, namely with the aim to extend the existing capacities, in 2014. The architectural and urban planning concept of the extension is characterized by a careful superposition of the functions and forms of the existing and the newly designed part, while at the same time preserving its identity and achieving a new architectural value. The authors dedicated a special attention to the adjustment of the newly designed volume with the existing aesthetic and structural characteristics of the building aiming at achieving the unity of the function and form taking into account that the newly designed part of the building clearly indicates the contemporary architectural expression.

Key words: reconstruction, extension, elementary school, modernisation

Година пројектовања / извођења:

2012-2014 / 2016

Наручилац:

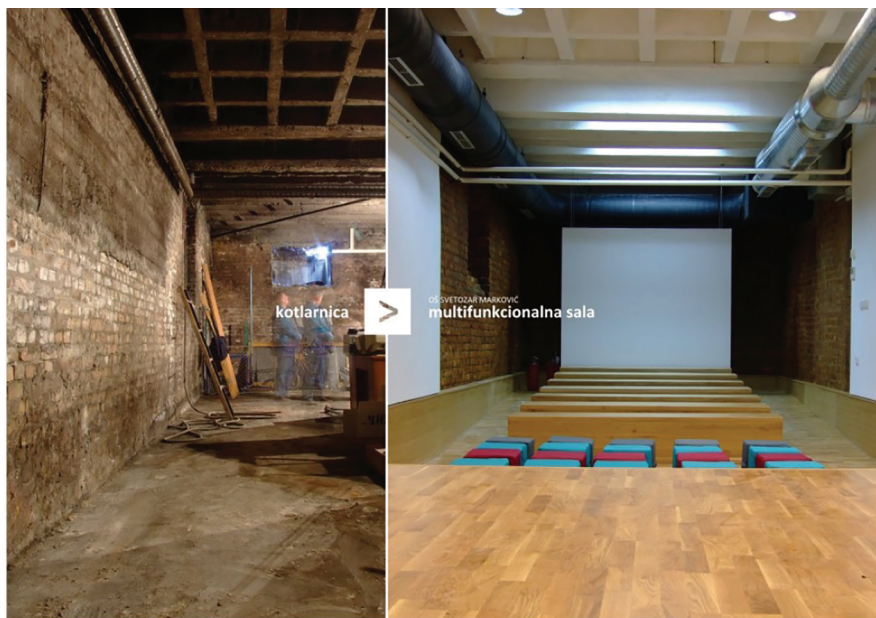
Основна школа „Светозар Марковић“,
Хаџи Милентијева бр. 62, Београд

Сарадници:

Александар Богојевић дипл.инж.арх.,
Ранко Павловић дипл.инж.арх.,
Дејан Даниловић дипл.инж.арх.

* др Дијана Аџемовић Анђелковић,
дипл.инж.арх., а2архитектура,
a2arhitektura@gmail.com

Адаптација и реконструкција унутрашњег простора школске ложионице и њена пренамена у вишенаменску салу

На Неимарској падини, уз Парк мира Јелена Шантић, познатији као Неимарски парк, налази се објекат Основне школе „Светозар Марковић“, у Улици Хаџи Милентијевој бр. 62, у централном језгру Београдске општине Врачар.

Пројекат реконструкције и доградње - надзиђивања, израђен је 2012-2014. год. на позив представника општине Врачар и ОШ „Светозар Марковић“, у оквиру *Програма модернизације школа*,¹ након што су аутори пројекта 2010. године добили признање 32. Салона архитектуре у категорији ентеријер,² за адаптацију и реконструкцију унутрашњег простора школске ложионице и њену пренамену у вишенаменску салу која се налази у подруму објекта школе.

1 Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Јединица за управљање пројектима у јавном сектору, *Програм модернизације школа*, веб адреса: <http://www.piu.rs/projects.php?id=34>

2 Miletić Abramović, Lj. ur. (2010) *Katalog izložbe 32. salon arhitekture*, Beograd: Muzej primenjene umetnosti, str. 91.

Школа је пројектована 1953. год. према плановима архитекте В. Милића, аутора значајног броја школских објеката на територији града Београда. Када се имају у виду просторно-функционални квалитети изграђеног објекта и његов значај за локалну заједницу, о чему сведочи константан пораст броја ђака, за пројектанте реконструкције и доградње објекта, проширење капацитета и вертикалног габарита објекта, био је посебан изазов.³ Постојећи објекат школе својом поједностављеном формом, диспозицијом просторија, вертикалном и хоризонталном регулацијом, поседује све елементе функционалистичког концепта, омогућавајући оптималну оријентацију и диспозицију свих наставних просторија, па је било изузетно важно поставити нови концепт надоградње тако, да се задрже постигнути просторно - функционални квалитети објекта и успоставе

3 Conić, I. (2018) *Rekonstrukcija i dogradnja Osnovne škole „Svetozar Marković“ na Vračaru*; <https://www.gradnja.rs/rekonstrukcija-i-dogradnja-osnovne-skole-svetozar-markovic-na-vracaru/>

нови; да се не умањује слобodна површина на парцели а да се уједно одговори на основни захтев за повећањем капацитета.⁴

Постојећи објекат је претрпео обимну и свебухvatну реконструкцију, посебно у конструктивном смислу. Због лошег стања темеља, били су неопходни непланирана санација фундамената јужног крила школе и извођење 22 мега шипа, како би се објекат стабилизовао. Санација темеља је знатно умањила укупни буџет за надоградњу објекта и определила пројектанте на изразито рационалан приступ у градњи и материјализацији. Управо је интервенција на конструкцији постојећег објекта искоришћена за унапређење услова и просторних карактеристика, па је тако на пресеку два крила објекта, јужног и западног, формиран вертикални продор који се пружа од приземља постојећег до крова новопројектованог дела. На тај начин добијен је атријумски простор са ослобођеним лифтовским окном, које омогућава вертикалну комуникацију кроз целокупну структуру објекта (подрум, приземље, први и други спрат), додатни просветљај примарних хоризонталних комуникација у објекту и повезивање старог и новог дела.⁵

Целокупан утисак, одуласка у хол школе, преко степенишног простора, новопројектованог атријума са великим фасадним отворима оријентисаним према Неимарском парку и југу, промењен је. Унутрашњост школе је добила значајне упливе дневне светлости, усмерене комуникације у јужном и западном крилу, могућност вертикалног повезивања свих етажа у објекту лифтом, оптимистичнији и стимулативнији простор за рад и боравак деце и наставника.

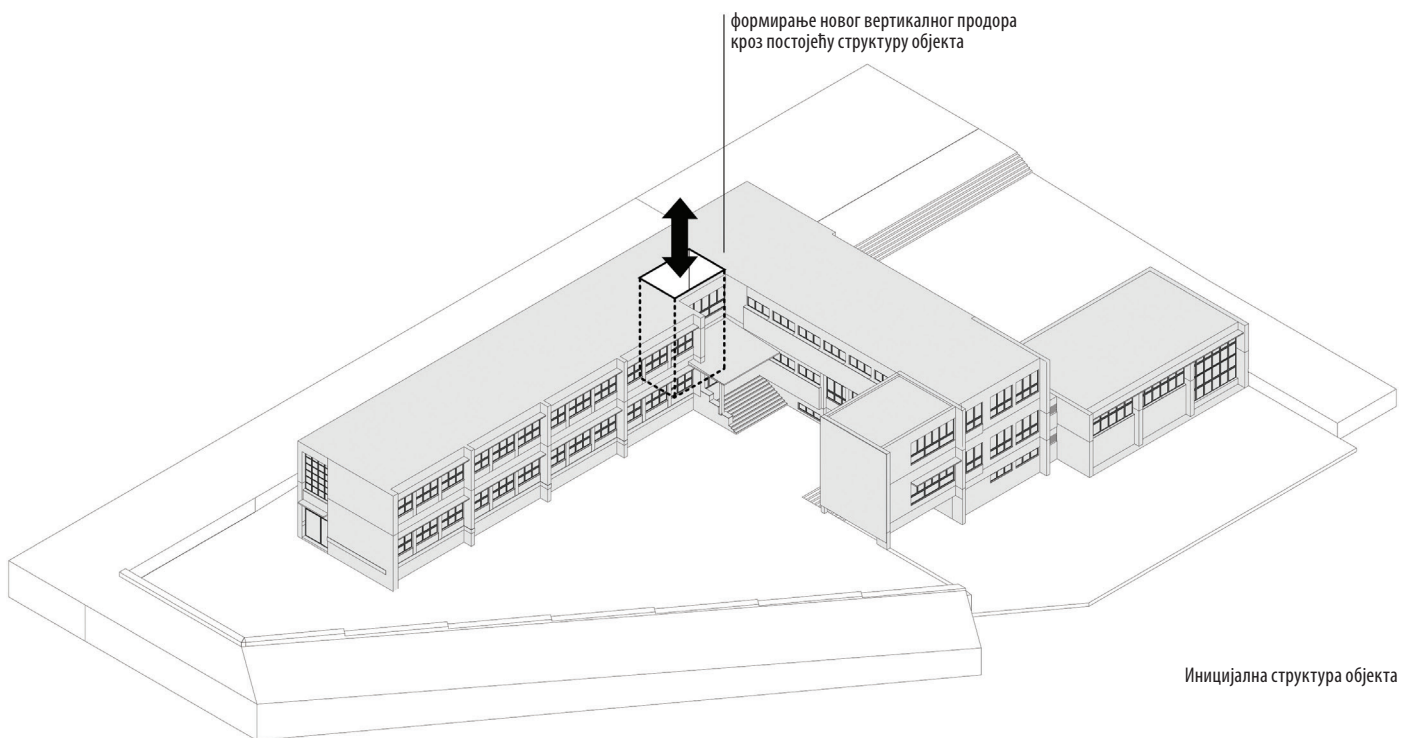
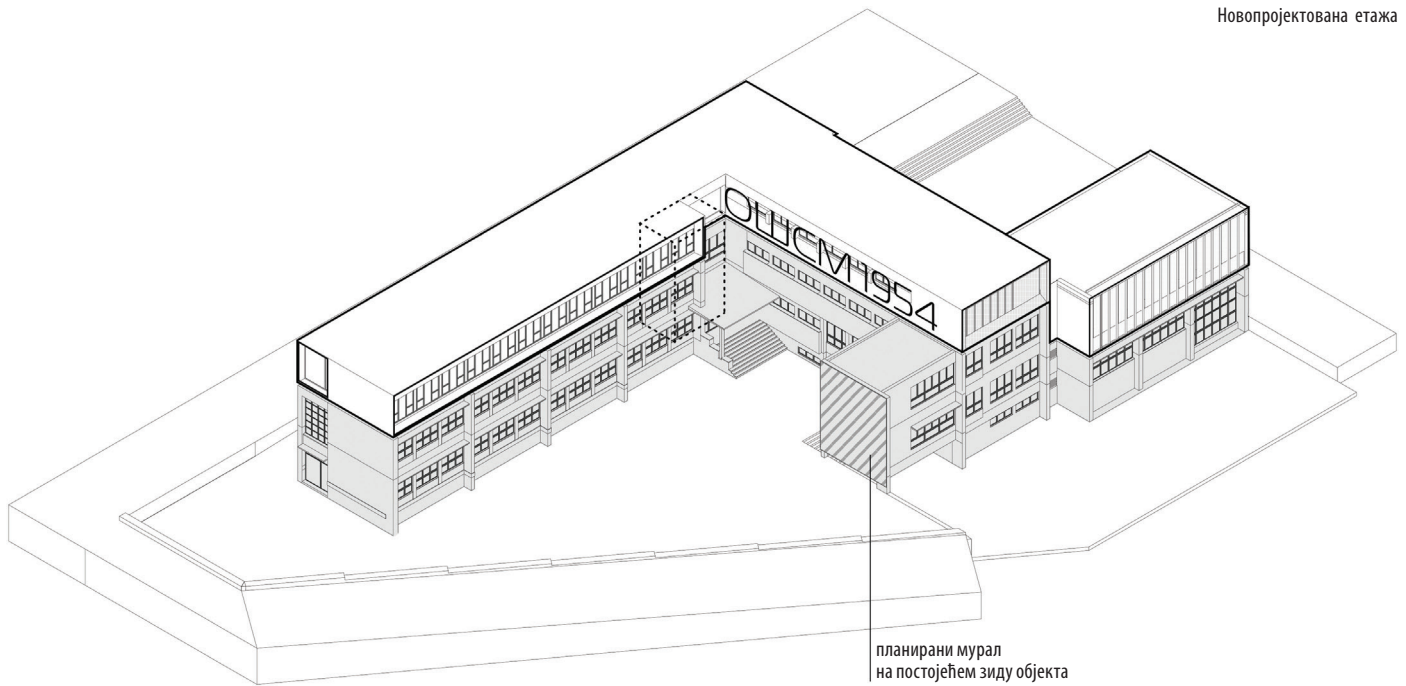
Новопројектовани део објекта обликован је савремено, уз максимално уважавање функције, форме и материјализације постојећег објекта, у складу са

утврђеним условима за предузимање мера техничке заштите Завода за заштиту споменика културе града Београда. Посебна пажња аутора била је усмерена ка усклађивању новопројектованог волумена са постојећим естетско-конструктивним карактеристикама објекта у циљу постизања јединства функције и форме, при чему се водило рачуна да новопројектовани део објекта јасно указује на савремени архитектонски израз. У обликовном смислу, циљ

4 Школа је изворно пројектована за 700 (седам стотина) ученика за рад у две смене. Данас, после 60 (шездесет) година рада, школа и даље има 24 (двадесет четири) одељења и 700 (седам стотина) ученика са радом у две смене, са тенденцијом пораста броја ђака.

5 Designed, Living, Arhitektura; https://www.designed.rs/living/arhitektura/projekat_nadogradnje_os_svetozar_markovic

аутора је био да се новопроектвана структура складно разликује од постојећег волумена школе јер су аутори имали у виду да грађевине, као лично и колективно искуство и наслеђе, представљају поуздане чуваре памћења.

Како би се додатно нагласио, новопроектовани део објекта је одвојен од постојећег хоризонталном дистанцом дуж читавог обода, пажљивим димензионисањем елемената који раздвајају два волумена, приказујући тако јасан став аутора према првобитном архитектонском изразу. Са друге стране, једина интервенција на постојећем делу објекта школе вршена је на завршној обради опеке, с обзиром да је она временом више пута бојена, последњи пут у

тамнобраон,⁶ па није било могуће вратити оригиналан тон и текстуру. Имајући то у виду, као и намену објекта и близину Неимарског парка, пројектанти су се одлучили за увођење новог, светло зеленог тона „утапајући“ на тај начин објекат у непосредно природно окружење и чинећи га ведријим и пријатнијим за боравак деце.

⁶ Постојећа материјализација објекта била је изведена у комбинацији малтерисане фасаде, у доњим деловима, и вештачког камена, у зонама око прозорских отвора. Оригинални тонови су били светли - прљавобела и светлији земљани тонови вештачког камена. Делови објекта су обрађени пуном фасадном опеком, посебно јужна фасада, која је окренута према Неимарском парку, а затечено стање 2014. год. показује немар према изворним тоновима, када је и пребојена у браон, што је додатно нагласило девастирано стање објекта, који није био адекватно одржаван и саниран готово шездесет година.

Карактеристичан елемент обликовања западне, дворишне фасаде, на којој се налазе новопроектована библиотека и зборница, представља графизам сачињен од иницијала школе Светозар Марковић и године настанка изворног објекта. Графизам је израђен од метала, што га чини посебно видљивим са стране Неимарског парка, под западним светлом које га наглашава у тоновима залазећег Сунца. Најдоминантнији сегмент новог дела објекта карактерише изразито поједностављена кубична форма, отворена према дворишту ради постизања оптималног просветљаја наставних просторија, са једне, и готово затворена према приступној улици Хаџи Милентијевој, са друге стране. На њеном крају налази се стаклени део фасаде који је пројектован у функцији отварања визууре према Неимарском парку.

Волумен којем припадају простор библиотеке и партерне сале разликује се у третману обраде од осталог дела објекта, постављањем двоструке фасаде, а на тај начин се омогућава максималан уплив дневне светлости, и ствара се прозрочан и стимулативан простор за боравак и рад ђака. Прва фасада, у рационалној обради, и друга, сачињена од перфорираних панела, омогућавају делимично засенчење унутрашњег простора.

Уз задржавање постојећих вертикалних комуникација формиран су нови коридори оријентисани ка северу и западу док су све новопроектоване наставне просторије југоисточне и источне оријентације. Тако су постојећим наставним просторијама, овом екстензијом, придодате: специјализована наставна просторија за информатику са кабинетом, 2 (две) посебне фоно-лабораторије за похађање страних језика са припадајућим кабинетима и специјализована наставна просторија за физику и хемију. Поред ових просторија, у циљу правилног функционисања школе и унапређења постојећих услова, предвиђени су простори за наставну зборницу, читаоницу са боравком на отвореном и свечану/партерну салу.

Побољшање услова рада и планирано проширење капацитета ОШ „Светозар Марковић“ остварено је са додатних 1200 м² површине, уз реализацију основне идеје да се методом пажљивог суперпонирања маса изврши

измена пропорције објекта а да се при томе сачува његов идентитет и оствари нова архитектонска вредност.⁷

Поред поменутог признања на 32. Салону архитектуре, реализовани пројекат доградње је одликован трећом наградом на Балканском архитектонском бијеналу (*Balkan Architectural Biennale BAB 2017*)⁸ 2017. године, наградом из фонда Александар Шалетић, за најбоље решење из области пројектовања ентеријера на 50. Мајској изложби УЛУПУДС-а 2018. године, као и наградом у категорији јавних и комерцијалних објеката у оквиру *BIG see architecture award 2019*.⁹

РЕФЕРЕНЦЕ:

- ArchDaily, веб адреса: <https://www.archdaily.com/893729/reconstruction-and-extension-for-primary-school-svetozar-markovic-a2arhitektura> (приступљено 09.06.2019)
- Balkan Architectural Biennale BAB 2017; <https://www.bab.rs/architectural-and-urban-exhibition-2017/> (приступљено 30.05.2019.) и <https://www.bab.rs> (приступљено 30.05.2019)
- Conić, I. (2018) Rekonstrukcija i dogradnja Osnovne škole „Svetozar Marković“ na Vračaru; <https://www.gradnja.rs/rekonstrukcija-i-dogradnja-osnovne-skole-svetozar-markovic-na-vracaru/> (приступљено 30.05.2019)
- Designed, Living, Arhitektura; https://www.designed.rs/living/arhitektura/projekat_nadogradnje_os_svetozar_markovic (приступљено 30.05.2019)
- Gregorić, U. (2019) Reconstruction and Extension for Primary School Svetozar Marković by a2arhitektura; Serbia (<http://bigsee.eu/reconstruction-and-extension-for-primary-school-svetozar-markovic-by-a2arhitektura-serbia/>) (приступљено 30.05.2019)
- Miletić Abramović, Lj. ur. (2010) Katalog izložbe 32. Salon arhitekture, Beograd: Muzej primenjene umetnosti
- Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Јединица за управљање пројектима у јавном сектору, *Програм модернизације школа*; <http://www.piu.rs/projects.php?id=34> (приступљено 30.05.2019)

Аутор фотографија: Реља Иванић

- 7 Пројекат реконструкције и екстензије ОШ „Светозар Марковић“ је квалификован од стране архитектонске дигиталне платформе „ArchDaily“, за номинацију „10th edition of its Building of the Year Awards '19“. <https://www.archdaily.com/893729/reconstruction-and-extension-for-primary-school-svetozar-markovic-a2arhitektura>
- 8 Balkan Architectural Biennale BAB 2017; <https://www.bab.rs/architectural-and-urban-exhibition-2017/> и <https://www.bab.rs>
- 9 Gregorić, U. (2019) Reconstruction and Extension for Primary School Svetozar Marković by a2arhitektura; Serbia (<http://bigsee.eu/reconstruction-and-extension-for-primary-school-svetozar-markovic-by-a2arhitektura-serbia/>)

